

liko: Njiva, kakor sem jo kupil od soseda, ta mi rodi sam plevél. Izpusti ta in postavi breznaplasnico mi za prvo samostalno besedo, to je, rodi, pa imaš pravi red.

Naš pregrešek pa je ravno to, da pokazno zaima ali veznik izpustimo, ali se dalje ne menimo, da bi breznaplasnici, ki sama ne more stati, priskrbeli podporo.

Kar smo rekli tukaj, veljá tudi, kadar je medstavljeni stavek participialna konstrukcija. Na priliko: Turki, pobiti pod Dunajem, razbežali so se na vse strani (ali: na vse strani so se razbežali). Zakon, primerno razglašen, vezaven je za vès narod. (Kon. sl.)

Spomini.

II.

Žolcpah — Sučava.

(Dalje.)

In tiho sva korakala v prelepem gorenskem jutru naprej — vsaki v svojih mislih, da sva prišla do hiše na levi strani ceste, štepih, in zdi se mi kamnito korito in miza pred hišo. Tam se oddahneva, zajterkujeva. Bila je rojstna hiša rajnega misijonarja Kociančiča. Mirno spi blago srce v daljni zemlji!

Solnce je strašno peklo, ko ob 11. do Naklega prideva. Stopiva v snažno hišico blizo v sredi vasi. „Kaj bota kaj?“ — naju vpraša precej postarana, čokata Gorenka. „Kruha pa polič vina.“ „Če hočeta, ravno rezance režem, bota pa na župi imela.“ „Tudi prav, mamica, le prinesite, kar kaj morete, bova že kósa.“ Tone pravi: „jaz pa pojdem malo po vasi gledat“ — jaz sem si pa v torbici nekaj popravljaj; al hitro se smehač primizurka nazaj: „pojdi še ti gledat!“ mi kaže s porednim smehom. Jaz v lopo stopim. Joj! — na dilici, kjer so mamica testo mesili za rezance, stoji mogočna okrogla tobakira odprta. Trikrat mamica v testo zagrabi in enkrat v tobakiro, sopet trikrat v testo in sopet v tobakiro, in tako je šlo prav po taktu, da se nikoli niso zmotili, in jaz sem strmé jih precej en čas gledal, Tone se pa v hiši krohoče, da mu že sape zmanjkuje in se okna tresejo. „Čujte mamica“ — jaz na uro pogledam — „nama se le kolj mudí, ne moreva rezancov čakati, morava nočoj še do Kaple“. In plačal sem vino in kruh, in bežala sva pred — rezanci, kakor da bi Turk za nama palil in davil.

Ko prideva iz vasi, vprašava, kako deleč bi še bilo do Kaple? „Kake štiri ure“. Dobro. V Naklem je bilo ravno poldan. „Lej! tako pa še ob času v Kaplo prideva, si pa tam bolje večerje brez hrvaškega žefrana dobiva“ — tako se tolaživa, in v strašni vročini jo mahava čvrsto naprej. — Ob treh pravi Tone: „Čuj! zdaj že ne more več deleč biti do Kaple, počiva se tukaj en malo, popraviva si cilindra, skrtačiva se, ali na kratko: skusiva si svojo od cestnega prahu in hudega snoja že zlo deruto toileto, kolikor se dá, popraviti“. In tako sva storila. Pod jablano se vsedeva in počivava v prelepi okolici; bilo je med Tupalčami in Preddvorom, ako se še prav spominjam. Ob 4. se vzdigneva, in sladke nade polna, da v kaki uri bo noga sopet stala na koroški zemlji v železni Kapli, in da bo želodec, ki je že celó kruliti jel, v svojih pravičnih željah gotovo zadovoljno ogleštan, greva memo prijazne grajšinice naprej — in prideva — v Kokro!

Ljuba duša! ktera si že kdaj iz Naklega v Kaplo hodila, ti se mi menda že davno na tihem smejaš, al meni kar nič ni bilo za smeh, ko nesrečnega jarka nikoli ni htelo biti ne konca ne kraja. Eno malo pred Fuksovimi fužinami naju sreča možak v cokljah, vès črn ogljar. „Čujte, oča! kako deleč pa še je do Kaple?“ — „Hm — v kakih 8 urah že prideta“. Na — to jo 'maš! — meni so usta odprte ostale; moj smejač se pa začne sopet na vès glas dreti. Ogljar naju en čas gleda, z glavo odkima, pa gré — češ menda nista prav — zdrava. Pri Fuksovih fužinah

se nič nisva mudila — le naprej — pa jezilo me je, da so se mi v Naklem tako zlagali.

Naprej — zmirom naprej po strašno dolgočasni soteski. In tema se že jame delati, v globoki grapi je voda tako votlo in enoglasno romonela, zdaj čez kako peč v penečem slapu zagrmela, in drugo vse tiho, tako nemo in molko, da je otožna, neizrečena žalost mi stisnula dušo, se mi oklenila srca. Minulo, sedanje, prihodnje se mi je po glavi vrtilo, — iz širokega, solnčnega dneva sem prišel v molko, samotno, tajno sotesko, — kam bo me peljala? Bog vé! Zamišljen grem za tovaršem, ki je vesel svojo smodkico palil brez skrbi. — Na enkrat se začne svitljeje daniti, soteska se razmakne, in zamaknjena stojiva na jezerskem planu.

„Jezerjani smo Jezerjani; nismo Kranjci, nismo Korošci — mi smo mi!“ — In jaz rečem: „Prav imate, Vi ste res — Vi! — Po jeziku in šegi vès Kranjec — spada vendar v koroško mejo. Pa kaj — kaj nam hočejo meje na papirju — kri in rod za tiste meje ne mara — unkraj ali takraj — en rod, ena ljubezen!“

Ne bom pozabil tistega večernega pogleda nikoli ne! Hodil in bival sem po prijaznih solnčnih goricah dolenskih krajev, po veselih, svetlih ravninah prelepe Hrvaške; a jezerski večer mi ni zginil iz spomina, in tudi ne tiha želja: „Tu bi kdaj rad bil!“

Solnce se je že čez Kočno potegnilo, zadnji žarki so se še upirali v velikanskega Grintovca rudečkaste stene, po katerih se je sneg še čisto blizo plana potegoval, da bi mislil, z roko bi ga lahko dosegel, in pred nama! oj takega zelenja ne vidiš lahko nikjer, kakor ga najdeš na Jezeru. — Memo novo zidane jezerske cerkve in sv. Andreja prideva do Štularja. Hiša je bila spodej zidana, zgorej lesena. Truden sem bil, da v resnici povem, tako, da kolen nisem čutil. Na klop za mizo splezam in zadremlem, preden še večerjo prinesejo — bele kave. Spraviva se spat. Mati, ali kdo že, nama posveti čez lojtre na dile. Petelin in kokoši začnejo jaskati, ko luč zagledajo, jaz sem se pa za svoje trudne noge in nečutne kolena pošlatal in zdihovaje pre-mišljeval, kako se bo kaj na kurjih gredéh počivati dalo. Vodila s ključem zarožlja, enega poišče in vrata v izbo odpre. — Ah — še moj smeholin, ki se je smejal vročini in gladi, trudu in tabaku in cilindroma, še Tone je stal zijaje na pragu. Kratko le rečem, nobeno knezovo poslopje se take selitve ne sme sramovati, veliko srkalo, oljni kipi v pozlačenih okvirih, zagrinjala (gardine) na oknih — in postelje — visoke, ah, tako visoke! — da sva z mojo grlico, ki je že sopet kaj smešnega našla in smeh zibati jela, si morala stole (vse olikane kakor miza in omare) pristaviti, da sva se v nje splazila. Nog pa si z lojem in žganjem namazati nisva pozabila za jutro pot. — Spala sva, kakor da bi naju angeljci sami bili zibali. Ob sedmih se spraviva na pot. (Dal. sl.)

Ogled po svetu.

(Prebivavci vélikih mest po svetu). Najbolj na tesnem stanujejo ljudje v dunajskih hišah; na Dunaji stanuje v eni hiši okoli 60 ljudi, v Benetkah po 6, v Londonu po 10, v Rimu po 13, v Monakovem po 19, v Parizu po 35, v Berlinu po 45, v Petrogradu po 54. Najtesniše tedaj so ljudje v avstrijskih in rusovskih hišah natlačeni.

(Duhovnov v našem cesarstvu) je čez 55.000, izmed katerih jih je okoli 40.000 posvetnih, 10.000 je menihov. Nun je okoli 5000.

Dopisi.

V Beču 4. sušca. V 2. zvezku „Stimmen aus Inner-österreich“ sem čital dopis iz Maribora, ki zasluži, da ga

vsakdo ne samo prebere, ampak dobro premisli, in po svoji moči pomore za vresničenje onih nasvetov. Dopisnik pravi, ker plemstva in gradjanstva nimamo Slovenci, je treba, da posebno pozornost obračamo na kmečki stan; on mora temelj biti vsemu narodnemu početju. To je res zdrava misel. Izobraženo kmetsvo nam lahko nadomestuje plemstvo in gradjanstvo. Dopisnik dalje v ta namen nasvetuje, naj se v vsaki fari knjižnica napravi, in se društvo ustanovi, ki bi podučevavne knjige med prosto ljudstvo zastonj delilo. Kar se zadnega nasveta tiče, bi jaz raje svetoval, naj bi se knjige čisto zastonj ne delile, ampak le za prav mal denar. Kdor kmeta pozna, bo tudi priznal, da to bolj ceni, kar je kupil (če tudi ne predrago), kakor pa to, kar je zastonj dobil. Sicer pa se priporočajo ti nasveti vsem tem, ki bi utegnili kaj pripomoči za vresničenje njihovo.

Iz Pešta 1. marca. K. R. — Veoma se radujemo, kad čujemo, da se svugde u slavenstvu svest narodna budi, a osobito jošte, kad vidimo pojave probugjenoga rodoljublja kod naše jugoslavenske braće: ta naša je sudba s njihovom sudbom tesno skopčana i mi moramo pre svega i osim svega u duhovnoj radnji jedan s drugim občiti. Kao udovi od velikoga celoga valja da brižno razbiramo za svaki pokret narodnoga duha i da idemo na to, da se jedan drugome u slovstvu sblizujemo i da jedan drugoga više upoznamo. Lepa vam hvala, braćo Slovenci, što se pri svečanostima vašim, koje u srce svakoga pravoga Slavena, lekoviti melem liju — onako prijateljski i po slovenski sećate svoje braće Srba, što naročito doznadosmo iz krasnoga dopisa iz Celja o slavi pri otvaranju slovenske čitaonice. Živili Slovenci i napredovali u rodoljublju i pravoj prosveti! — Ovom prilikom javljam vam, da smo mi ovde na sveučilištu i gimnaziji učeći se Srbi u početku ove godine osnovali društvo, kome je cel „književno obrazovanje ubošte, a na po se vežbanje i upoznavanje srbskoga jezika i književnosti“. Ime je tome društvu „Preodnica“, koja sada broji preko petdeset članova. Za čitanje nam je otvorena biblioteka Matice srbske i Save Tekelije, a od časopisa držimo sve beletristične srbsko-hrvatske, od slovenskih „Novice“ i „Slovenski Glasnik“, česki „Lumir“, slovački „Sokol“ i dva nemačka i jedan francuski. Odobrene sastavke šaljemo u časopise. Ako vam se ovo dopadne, a ja ću vam i nadalje odavde dopisivati, što za vredno nagjem, da i vi o nama doznajete. *)

Iz Gradca 5. marca. Za me in gotovo za vse moje nekdanje součence žalostno novico je donesel iz Beča zadnji Glasnikov list, ki naznanja, da je ondi 19. p. m. umrl nadpolni mladeneč Matija Kožar. Bil je kaj bistra glava, domorodec z dušo in telesom in se je od nekdanj veliko pečal z jezikoznanstvom. Vzlasti so se mu bile prikupile narečja slovanske, v katerih se je posebno marljivo uril. Rojen, če se ne motim, leta 1841 v Slatniku blizo Ribnice, je bil ranjki do dokončanega šestega gimnazijalnega razreda moj součenec in do tega leta tudi sopitomec v Alojzevišču; zato mi čitatelji ne bodo zamerili, da mu „Novice“ postavijo v teh vrsticah mal spominek, kterega je rajni po vsi pravici zaslužil. Po dokončanem 6. gimnazijalnem razredu si je bil odločil za nadaljevanje svojega učenja Zagreb; rekel mi je, da nekaj zato, da se navadi popolnoma hrvaščine, nekaj pa zato, da mu bo ondi mogoče prečitavati slovanske knjige, v katerih je ljubljanska knjižnica, kakor sem se tudi sam prepričal, res prava ubožica. Prebiral je Kožar knjige v vseh slovanskih narečjih, vendar se mu je bila rusčina nekako posebno omilila, tako, da je zlasti v Zagrebu neumorno srkal njeno krasoto iz del Puškinovih in Lermontovih, kakor iz znanstvenih knjig. Po dokončanih gimnazijskih šolah si je izvolil za daljno učenje modroznanstvo in sicer jezikoznanski oddelek, zato se je preselil v jeseni leta 1860 iz Zagreba v Beč, kjer je

razun grščine in latinščine marljivo poslušal tudi staroslovensčino pri gosp. prof. dr. Miklošiču. Ne bom tú natančneje segal v njegovo življenje, ker sem se tako namenil pisati obsirniši životopis, kterega bodem pozneje podal častitemu občinstvu. Samo venec, kterega prijateljsko pokladam na njegovo gomilo, naj tú sledi:

Zajemal si iz vira učenosti,
Ko med spomladi iz cvetic bučela,
Po vedah ti je duša hrepenela,
Ker zgodaj si že čutil njih sladkosti;

Hrepenel zmir po novi si modrosti,
Ki tvoje srce je edina grela,
Nikdar ni duša tvoja več želela,
Spolnilo to vse želje je mladosti.

Prihodnost ti vesela je sijala,
Osoda pa ti bila je nemila,
Ker te prezgodna smrt je pokosila.

Zato oglašala se ti pesem žala,
In v druge ti doni svetove,
Kjer si za trud svoj že prejel darove.

Gr. Krek.

Iz Črnomlja 2. sušca. — Osemnajsti dan p. m. je bil za naše mesto posebno zanimiv. Poprejšni dan se je namreč naš obče spoštovani okrajni predstojnik gosp. Janez Logar v Semiču z gospodično Leopoldino Kuraltovo poročil; ta dan so pa sklenili mestjani naši njega in njegovo novozaročeno gospo slovesno v svoje mesto sprejeti, in čast izkazati njemu, ki je res časti vreden. Napravili so toraj pred vhodom v mesto lep slavolok, iz kterega so se v slovenskih barvah v transparentu svetile besede: „Pozdravlja Vaju srenja ta, naj mili Bog blagoslovi oba“. Pred stanovanjem predstojnikovim bila je napravljena neka piramida, na kateri je migljalo neštevilno lampic. Iz srede te piramide blisketale so se besede: „Živio Janez, živila Leopolda“; vse okoli so se pa vile zastave slovenske. Ko se je zvečer častiti gospod s svojo mlado soprugo v mesto pripeljal, so ga naši mestjani z veselimi živio- in slavo-klici sprejeli in streljali so, da je bilo veselje. — Vsa ta slovesnost, kakor vidite, imela je značaj slovenski; al ravno to je neke gospodiče naše v oči zbadalo. Tudi pri nas imamo namreč enega Don Kišota „della prazna mavha“, enega psevdomezgrima „aus Thüringen in Krain“ in en par Škrjotov, ki so svoje ponemčene jezičke nad tem brusili, da se Slovenec predrzne svoje čutje v slovenskem jeziku razodevati! Prav jim je povedal te dni neki domorodni gospod iz bližnje Hrvaške, proti kteremu so se ti naši slavofagi tako sirovo obnašali, da bi Thusneldo gotovo rudečica oblila, ako bi vidila tako nespodobno zadržanje svojih častivcev. Ko so Slovane in posebno Hrvate po svoji stari navadi dolgo obirali in psovali in posebno s klado, ki je nekdanj pri Hrvatih v navadi bila, toliko opraviti imeli, jim nazadnje pové, da če ni klada nikjer potrebna, bi vendar bila non plus ultra za take strupene jezike kot so njihovi, ki svojo mater, svojo domovino, ki jih redi in pase, tako grdo sramotijo. Quousque tandem! — Pri vsem tem nasprotovanju naša reč, kakor drugod, tako tudi pri nas belih Krajncih lepo napreduje. Novo osnovana naša glavna šola se v vsakem, posebno pa v narodnem oziru letos veliko bolje razvija kot lani. Samo v pisarnicah gré še zmiraj vse po starem nemškem kopitu. Al kaj čmo? Saj še Bog ni v enem dnevu sveta vstvaril. Ako Bog dá in stanovitnost slovenska, se bomo sčasoma dokopali do vseh pravic, ktere nam vsled od cesarja slovesno zagotovljene ravnopravnosti gredó. Kratko malo nas ni volja odstopiti od svojega prava zavoljo nemških Kočevarjev, ki naj mirno po svoje prebivajo v kotiču naše krajnske dežele, še veliko manj pa zavoljo slovenskih Kočevarjev, ki živijo v sredi med nami. Zora slovenska je napočila, ki budi narod naš na boljše življenje; naj se zoperniki naši protivijo, kolikor čejo, opravili bodo tako malo kakor oni lajavci, kadar vidijo mesec ali rumeno solnce izhajati.

*) Bode nam jako drago.

Iz Krškega. Dolgi predpust je dal priložnost tudi nam Krčanom mnoge burke uganjati. Da pa vi Ljubljančani se ne bahate, da ga vašemu „korsu“ na pustni torek ni na svetu para, vam povem, kako je bilo pri nas; morebiti si vaši korsarji za drugo leto vzamejo našega v izgled, ker treba je, da se kultura „semper altius“ širi! Celi zadnji teden že so maškare (šeme) po Krškem norele in na Kurentov dan „zum Finale“ so imele pravi smenj: Zjutraj ob sedmih je turška muzika z dvema renama, sodom in škaфом razglaševala nori dan; na to je sledila komedija z medvedom notri do poldne; po kosilu naznani trobentač prihod konjikov, kateri različno našemeni so večkrat mesto gori in doli na brzih konjičih prehajali; le eden na starem in trudnem kljusetu, ktereга so „heitere Muse“ krstili, je zmiraj zadej ostajal, in čeravno ga je Mokarjevega Kajfeža namestnik dregal in poganjal, je vedno le svoj tempo „adagio“ korakal; med velikim številom pešcov bila sta tudi dva savojarda smeha vredna, ktera sta v raznih vednostih podučeno mačico z rudečo kapico na glavi od hiše do hiše nosila in marsikak krajcarček v svojo pušico vjela. Al vse to še ni bilo dosti. Za verv je vlekla brezštevilna muožica otrok seženj dolg kol, v katerem je bila luknja izvrtana, v luknjo je bil železen klin, na klin pa veliko kolo natak-njeno, na katerem sta se dva našemena fantalina okrog vrtila, pa svoje oblačilo zdaj eni, zdaj drugi po cestnih lužah namakvala, da sta bila na zadnje bolj prešičkom kot ljudem podobna. Proti večeru so „heitere Muse“ z muziko domú spremili, za njo v šajtrgi Kurenta peljali in ga v Savo pokopali, potem pa pogrebšino pili. Marsiktereга je pust tako pobodel, da še zdaj vé, da ima naša pratika prav, ako pusta mala z rogovoma.

Klanšek Fr.

Boštanj 7. marca. — Z žalostnim srcem naznanjam „Novicam“, da smo zgubili enega najboljih udov naše kmetijske družbe: gospoda Naceta Ciglerja, fajmoštra v Šentjanžu, kateri je nenadoma 3. t. m. umerl. Rajniki je bil lep izgled vsem kmetovavcom, ker se je nevtrudljivo prizadeval svoje kmetijstvo zboljšati, drevje množiti, posebno pa travnike z umetno napeljavo vode rodovne napraviti; bil je res vsem kmetom podučiven izgled pametnega gospodarja. Njegova smrt je posebno za kmetiško družbo velika zguba, posebno pa ga še obžalujejo vsi udje boštanske kmetiške podružnice.

Jože Dermelj,

predstojnik kmetiške podružnice in župan
v Boštanji.

Iz Trnovega. (Povabilo na naročbo slovenskih pesem). Bratje slovenski! Čas nam je prizoril, enako krasnemu pomladanskemu jutru, da se razlegajo naše mile domače pesmi po vseh krajih mile slovenske zemlje. Še ptujec občuduje in rad poslušá glasove slovenskega petja. In kdo bi tudi neobčutljivo zapiral svoje srce petju, čigar glasovi segajo tako globoko v osodo narodnega življenja! Kdo ne bo s pevcom takih glasov sočutno tožil, zdihoval, molil ali pa v radosti se topil, saj so glasovi, kakoršne mu je mati že precej pri njegovi zibeli prepevala! Komu ne bo s takim pevcom vred srce gorelo, kadar vès goreč za blagor domovine v svoji junaški zavesti gromi junaške in mile glasove, kako so njegovemu narodu lastni, da stresajo srca v prsih poslušavcov! — Zložil sem tudi jaz nekoliko napevov za naše krasne pesmi, ktere položim na oltar svoje domovine, ako ji bodo všeč. Namenil sem se namreč izdati nekoliko takih napevov za samospjev in glasovir in za čveterospev. Te domorodne pesmi obsegale bodo kakih 18 do 20 strani velike oblike. Da bo tudi zunanja oblika teh napevov čedna, sem že poskrbel na Dunaji vrezovavca, kateri jih bo prav čedno vrezal. Prosim toraj lepo vse rodoljube in prijatle domačega petja, naj me blagovolijo obilno podpirati s tem, da mi po svojih krajih nabirajo naročnikov in mi njih imena saj do konca mesca sušca naznanjajo. Cena napevov bo za naročnike 1 gold. nov. dn. Denar se bo prejemal, kadar se bodo napevi razpošiljali na pošti s pri-

vzetjem (Postnachnahme), ali pa, kakor mi bo kdo v svojem naročilnem listu naznanil. Na deset naročenih zvezkov se bo dal nabiravcu 1 zvezek po vrhu. Z Bogom!

Franc Gerbec,

učitelj v Trnovem (Post: Illirisch-Feistritz).

Iz Planine 3. sušca. — r. — V 47. listu lanskih „Novic“ je neki dopisnik „iz Pivke“ grajal moža, ki je vse časti vreden. Ker do zdaj še nobeden ni razjasnil resnice, naj bo meni to dovoljeno. — Gospod poštar v Šempetru je domá pri Postojni, je hodil ondi v šolo, toraj prav dobro vé, kje je Postojna. Kako pa se je mogla ona pomota zgoditi? Prav lahko. Uradniki po železnocestnih postajah le prejemljejo pisma, pa jih ne razredujejo, ampak devajo jih, kakor so jih prejeli, v mavho, in to mavho dajo potem poštnemu uradniku, ki se vozi po železnici, in ta še le kartira potem pisma po poštah, kamor imajo iti. Ako je bilo toraj prišlo v tistem dopisu omenjeno pismo v Zagreb namesto v Postojno, šempeterski poštar ni tega kriv, in če je zapisal na družem pismu nad naslov „Postojno“ besedo „Adelsberg“, je skazal s tem le ljubav ambulantomu uradniku, da bi pismo oddal na pravem kraji. — Ko bi se toraj bil gosp. dopisnik podučiti dal poprej o poštnem uredovanju po železnih cestah, bi ne bil pisal tako. *)

Iz Ljubljane. Z našega grada se tako lepo vidi krog in krog po deželi, da domači, pa tudi vsi ptuji popotniki grejo radi na grad, da si ogledujejo krasno panoramo, kateri ni kmali para. Z veseljem smo tedaj slišali, da c. k. vojaška štacijska komanda bo letos pot, ki pelje od „rebra“ gori na grad, popravila za peš ljudi, pa tudi za vozove tako, da bo zložna in prijetna na vsako stran; skozi in skozi jo misli tudi z drevjem zasaditi, da se bo móglo v prijetni senci na grad iti. Zeleti bi bilo, da bi od druge strani, to je, od študentovskih ulic, tudi mestna gosposka svoje storila in se ta pot, kolikor je moč, ozaljšala; saj ni samo „rožnik“ edino eldorado ljubljansko; naš grad ima tudi neprecenljivo lepoto, ako bi le pot bila poštena. Če pa moraš čez potrte piskre in druge čepine romati kviško, popotniku že pri prvih stopinah srce vpade na taki „trnovi“ poti. Nadjamo se, da bo gosp. mestni župan tudi to stvar v svojo skrb vzal po pravilu, ki velevala pri mestnih zadevah „utile dulci“, ako prevelikih stroškov ne prizadene kakošna reč. In to tukaj ne more biti.

— Na poti v Benetke so presvitli cesar 8. t. m. zvečer po železnici v Ljubljano prišli in se kmali naprej odpeljali.

— Volitve za 11 novih mestnih odbornikov bojo 14., 17., in 21. t. m. od 8. do 11. ure dopoldne.

Iz Ljubljane. Od sl. c. kr. tukajšnjega finančnega vodstva smo prejeli sledeči razglas:

Ker je v Radoljci davkarska uradnija, kakor je bilo v zadnjih „Novicah“ omenjeno, neko pogodbo zavolj tega ovrгла, da je bila po slovensko napisana, daje c. k. okr. finančno vodstvo v Ljubljani naznanje, da se je vsem podložnim davkarskim gosposkam ob enem zapovedalo, vprihodnje privatne pisma in pogodbe v sloven-

*) Brez zamere, dragi gospod! Preveč terjate Vi od nas, ki nismo poštarji, da bi vediti mogli, kako se po železnici pisma odpravljajo. Mi sami smo vidili ono pismo, in se prepričali, da je res romalo doli v Zagreb! Da pa je človek lahko nevoljen, kteremu se kaj takega primeri, zlasti ako mu je na hitrem sprejemu pisma veliko ležeče, vémo, da nam radi boste potrdili. Žal nam je le, ako je za napačno poštno napravo mogel nekrivični poštar trpeti. Zato smo radi vzeli Vaše vrstice v „Novice“, da se zvé, kaj je pravo. Al kakošen nauk sledi iz takih in enakih poštnih pomot? Kaj nek družega. kot to: Naj naši ljudje se ne pošiljajo v ptuje kraje, ampak taki naj služijo v naših krajih, ki naš jezik razumejo in katerih mrzlica ne strese, kadar jim pride pismo s slovenskim napisom v roke. Da pismo z napisom v „Postojno“ roma v „Zagreb“, in da so taki nevedni poštni uradniki, kterim se mora tolmačiti, da Postojna je „Adelsberg“, to je že samo po sebi kritike dosti za preljudbo našo ravnopravnost! Vred.

skem jeziku pisane, za odmero odstotnega davka brez vse overe sprejemati.

V Ljubljani 6. marca 1862.

C. k. finančni svetovavec in okrajni finančni vodja:
Mihael Lamberger.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. (Iz državnega zbora) nimamo od preteč. tedna nič povedati, ker je več dni praznoval. Toliko pridniši pa so odbori, ki pretresajo dnarne zadeve in jih pripravljajo za posvet državnemu zboru. Sliši se, da so eni odseki že večidel svoje reči tako deleč dognali, da se posvetujejo, kako naj bi se dnarne zadeve skupščini državnega zbora predlagale. Brž ko ne bojo odbori enega razložnika izvolili za državne stroške, enega za dohodke, enega pa za bilancijo in državni dolg. Marsiktera huda pravda je bila že v odborovih sejah, katerih se udeležujejo tudi ministri. Kmali bomo tedaj slišali, kako so odbori sprejeli ministerske predloge in kaj bojo nasvetovali državnemu zboru, da se država izvije iz hudih zadreg, za ktere je brez števila svetovavcov, pa se dozdej še ni slišalo od pravega pomočnika. Da se je tedaj pozornost naša pretekli teden odvrnila od državnega zbora, kateri praznuje, in se obrnila na Laško, Francozko in Prusko, kjer so se nenadoma važne reči sprožile, ni čuda. Pa mi Dunajčanje smo lahke krvi in homatije sveta nas ne brigajo globoko. To vam je kazal naš pustni čas. Dunaj po eni plati vès v vodi, kakor „Danica“ pravi, in sila in revšina, da se ne dá izreči, — po drugi polovici pa vès židane volje, kakor da bi po celem svetu rožice cvetele. Svet se malo za to meni, da mu Damoklov meč nad glavo visi. Pravijo, da so o Noetovem času ljudje tudi tako rajali. Kaj pa potlej?

— V seji državnega zbora, ki je bila predvčeranjim (10. t. m.), je gosp. minister Lasser zboru naznanil, da so cesar potrdili osnovo nove občinske (srenjske) postave in ministerstvu sporočili, naj poskrbi, da se izpelje osnova. Deželni zbori vsake v državnem zboru nadomestovane dežele bojo po tej osnovi vsak za svojo deželo ustanovili postavo, po kateri se bojo napravile nove županije.

— Presvitli cesar so se 8. dné t. m. zjutraj ob osmih k svoji ženi v Benedke podali; kako dolgo bojo ondi ostali, še ni znano.

— Časnik „Tribune“ pravi, da dr. Hein bo vendar le minister pravosodja, za ktere ga je že zdavnej izvoljen, pa bode še le razglašen, kadar bo državni zbor končan, ker brez „izvoljenega“ predsednika vendar-le skupščine državnega zbora ne morejo biti.

— Ministerstvo kupčijstva je dovolilo, da se na postajah dunajsko-tržaške železnice za poskušnjo smejo z zvonomi tiste znamenja vozovlakom dajati, ki se zdaj dajejo s korbami in drugimi vidljivimi znamenji.

Hrvaško. Iz Zagreba. Naša dvorna kancelija bo imela 1 dvornega kancelarja, 1 namestnika, 3 dvorne svetovavce, 3 dvorne tajnike, 3 dvorne konceptiste, 1 inženirja, 1 računskega oficijala, 1 vodja pomočnih uradnih, 3 oficijale, 4 kanceliste, 1 vratarja, 2 kancelijska služabnika, 2 uradna posla. Plača vseh bo znašala 46.990 gold., stanovina za nje pa še 6942 gold.

— Po razglasu vodstva železnice je sedaj gotovo, da železnica od Zidanega mosta v Zagreb in Sisek se bo odprla že prve dni mesca julija (malega srpana), in ne še le mesca septembra ali oktobra, kakor smo dozdej mislili. To nam je vesela novica.

— Iz Karlovca 7. marca. Danes, prvokrat kar svet stoji, smo vidili priti k nam parobrod — z imenom „Napredak“. To je bilo veselje nepopisljivo, ko je sopár, ki po železnici goni vozove, nam po vodi (Kolpi) iz Siska pritiral prvo ladjo z žitom (8500 vagánov) obloženo. V 16 urah je brez vse overe iz Siska pripihal parobrod k nam.

Lastnika sta mu Forović in Stojić. — „Glasonoša“ pozdravlja prihod „Napredka“ med drugim s temi besedami: „U koliko je jučerašnji dan svakako znamenit za naš grad, u toliko smo već sada uvjereni, da nam ova, skoro pokusna plovitba povuče za sobom i drugih, do sada možda plašljivih paroplavah. Za sada napokon od srca velimo u ime Karlovčanah: „Živili: Forović i Stojić kao vlasnici Napredka; i živio njihov kapetan Častnik!“ Parobrod „Napredak“ gradjen je u Lincu na brodišću vrlóg gosp. Jos. Majera, i stoji 70.000 for. a. v. Isti gosp. Majer, koji se je svojim vještinom, svojim bistrim trgovačkim umom iz prostog dunavskog ladjara popeo na stepen taj, da sada 8 takovih parobrodah svojom svojinom zove, ima velike zasluge za parobrodarstvo na Dunaji, Kupi i Savi, jer on je bio prvi, koji je dunavskom par. društvu konkurenciju pravio, i ostalim poduzetnikom oči otvorio. Sada se kod njega radi propeler „Sloga“ za gosp. Forovića, kojeg ćemo, ako Bog i sreća dade, još ove godine u Karlovcu pozdraviti“.

Dalmacija. Iz Zadra se piše v „Ost u. West“, da se laška stranka zlo napenja, da bi se napravila tukaj akademija pravoznanstva, v kateri bi se učili vsi nauki v laškem jeziku. Ker pa ta akademija nima nobenega drugzega namena, kakor da bi italijanščina se širila v škodo narodnemu slovanskemu jeziku, in bi potem akademija v Zagrebu, pa tudi vseučilišče v Gradcu in na Dunaji škodo trpelo, se terdno nadjamo, da se zaderska akademija ne bo ne na državne, ne na deželne stroške napravila.

Česko. Občni državljanski zakonik avstrij. cesarstva ali bukve občnih državljanskih postav (bürgerl. Gesetzbuch), ki jih je profesor Šembera prestavil v česki jezik, so začeli naši kmetje prav pridno brati. „Veliko veselje — pravi „Hlas“ — nam je viditi, da tudi ljudje kmetiškega stanú nočejo zaostajati za drugimi stanovi in da se podučujejo tudi v tem, kar postave govorijo o pravicah vsakega človeka“. (Mi dostavljamo temu oznanilo to, da tudi mi Slovenci imamo lepo prestavo teh postav, ki naj jih vsak omikan človek pozna, in nam jih je za naše slovstvo mnogozasluženi gospod Cigale po ministerskem ukazu že leta 1853 tako izvrstno pod imenom „Občni državljanski zakonik“ prestavil. Dobivajo se, če ne drugod, saj pri bukvarju Lerher-ju v Ljubljani. Menda je ne bomo napak rekli, ako rečemo, da tudi pri nas je že več umnih mož kmetiškega stanú si to potrebno knjigo kupilo, pa se nadjamo, da jo bomo našli v kratkem v hiši vsakega premožnejega in umnega gospodarja).

— Iz Budejevic naznanjajo „Narod. Listy“, da 14 občin (srenj) je svojega ljubljenešega škofa J. V. Jirsik-a in spoštovane gospode: dr. Palackega, dr. L. Rieger-a in dr. Brauner-a za svoje častne srenjčane sprejelo in jim v posebnih pismih zahvalo in popolno zaupanje izreklo zato, da tako krepko branijo česki slovanski narod. Ako od ene strani častí tako priznanje imenovane narodne možake, častí pa od druge strani tudi srenje, ki spoznavajo, da kdor se za pravice naroda svojega poteguje, mu je velik dobrotnik.

Ogersko. Iz Pešta. Kaj bo z našo prihodnostjo, ali bo deželni zbor spet kmali sklican ali ne, ali prejšnji ali nov, vse to danes tako malo vemo, kakor takrat, ko je bil deželni zbor razpuščen. Govori se, da bo erdeljski deželni pozvan, naj voli poslance v državni zbor na Dunaj; ravno tako nek tudi hrvaško-slavonski zbor. Al vse to je menda le prazna govorica.

— Velika nadloga, ki je dosihmal pobrala naši deželi 9355 goved, hvala Bogú! že odjenjuje; le še 114 goved je bilo prve dni tega mesca v 4 županijah bolnih. Zbolelo je za govejo kugo (devetogubnico) pri nas na Ogerskem v vsem skupaj 15.057 goved, poginilo jih je 9200, pobili so jih 155, ozdravilo se jih je le 5626. Ker je ta kuga, ki se je zatrosila tudi na Česko, Marsko in doljno Avstrijo, v teh deželah čisto potihnila, je c. kr. deželno poglavarstvo